11ο ΠΑΝΕΛΗΝΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

22 & 23 Οκτωβρίου 2021

ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ e-ΘΕΜΙΣ

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΠΙΣΤΩΤΩΝ ΣΤΟ Ν. 4738/2020

Εισηγητής: Γεώργιος Χ. Πανίτσας, Διδάκτωρ Νομικής (ΕΚΠΑ), Δικηγόρος παρ' Αρείω Πάγω (P&L Law), Διαπιστευμένος Διαμεσολαβητής ΥΔΔΑΔ

Το συμφέρον των πιστωτών εκ νέου στο προσκήνιο

- Παραδοσιακά ο θεσμός της πτώχευσης αποσκοπούσε στη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών.
- Κατά τις τελευταίες δεκαετίες το ενδιαφέρον της συζήτησης είχε μετατοπιστεί από την προστασία των συμφερόντων των πιστωτών στη διάσωσή ή/και αναδιάρθρωση της επιχείρησης του οφειλέτη.
- Στον δημόσιο διάλογο που προηγήθηκε της υιοθέτησης του Ν. 4738/2020 το ενδιαφέρον στράφηκε στην πτώχευση των φυσικών προσώπων μη εμπόρων, στους όρους απαλλαγής του οφειλέτη κ.α.
- Ο νέος νόμος επιβεβαιώνει την πρόταξη του συμφέροντος των πιστωτών. Άρθρο 75: «*Η πτώχευση αποσκοπεί στη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών του οφειλέτη με τη ρευστοποίηση του συνόλου της περιουσίας του οφειλέτη ή επιμέρους λειτουργικών συνόλων αυτής ή των κατ' ιδίαν περιουσιακών του στοιχείων και στην επιστροφή παραγωγικών μέσων σε δυνητικά παραγωγικές χρήσεις το συντομότερο δυνατό*.»
- Διαφοροποιήσεις σε σχέση με το προϊσχύσαν δίκαιο.

Αυτή η φωτογραφία από Άγνωστος συντάκτης με άδεια χρήσης CC BY-SA

Κήρυξη της πτώχευσης με αίτηση πιστωτών 1/3

- Αίτηση για την κήρυξη ενός προσώπου σε πτώχευση μπορούν να υποβάλουν ο ίδιος οφειλέτης, πιστωτής με έννομο συμφέρον και ο Εισαγγελέας.
- Έννοια «πιστωτή με έννομο συμφέρον»
  - *Οποιοσδήποτε πιστωτής με ενοχική απαίτηση ανεξαρτήτως ύψους απαίτησης.*
  - *«Έννομο συμφέρον».*
  - *Περιπτώσεις μη συνδρομής εννόμου συμφέροντος.*
- Καταχρηστική υποβολή αίτησης πτώχευσης.

Κήρυξη της πτώχευσης με αίτηση πιστωτών 2/3

- Βασική προϋπόθεση για την κήρυξη της πτώχευσης κατόπιν αίτησης πιστωτή: **Η παύση πληρωμών**
  - Σε παύση πληρωμών βρίσκεται ο οφειλέτης που αδυνατεί να εκπληρώνει τις ληξιπρόθεσμες χρηματικές του υποχρεώσεις κατά τρόπο γενικό και μόνιμο. Πληρωμές που λαμβάνουν χώρα με δόλια ή καταστρεπτικά μέσα δεν συνιστούν εκπλήρωση υποχρεώσεων.
  - *Εισαγωγή ποσοτικού τεκμηρίου (άρθρο 77 παρ. 2 εδ. α΄): **Τεκμαίρεται, ότι ο οφειλέτης βρίσκεται σε παύση πληρωμών, όταν δεν καταβάλει ληξιπρόθεσμες χρηματικές υποχρεώσεις του προς το Δημόσιο, τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης ή πιστωτικά ή χρηματοδοτικά ιδρύματα, σε ύψος τουλάχιστον σαράντα τοις εκατό (40%) των συνολικών ληξιπρόθεσμων υποχρεώσεών του για περίοδο τουλάχιστον έξι (6) μηνών, εφόσον η μη εξυπηρετούμενη υποχρέωσή του υπερβαίνει το ποσό των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ.** Η επιλεκτική εκπλήρωση ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων δεν αίρει την παύση πληρωμών, η οποία μπορεί να συνίσταται και στην αδυναμία εκπλήρωσης ακόμα και μίας σημαντικής ληξιπρόθεσμης χρηματικής οφειλής. Το τεκμήριο της παρούσας είναι μαχητό.*
  - Διαφοροποιημένο τεκμήριο στις πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου (άρθρο 176): ποσοστό 60% αντί για 40%.
- Δεύτερη προϋπόθεση:**Ύπαρξη επαρκούς ενεργητικού** (άρθρο 77 παρ. 4). Πιθανολόγηση από το δικαστήριο με βάση τα οικονομικά στοιχεία του οφειλέτη.

Κήρυξη της πτώχευσης με αίτηση πιστωτών 3/3

- Στοιχεία της αίτησης (άρθρο 79 παρ. 3).
- Όταν η αίτηση πτώχευσης ασκείται από πιστωτές είναι αναγκαία η αναφορά των στοιχείων του προτεινόμενου συνδίκου και η προσκόμιση έγγραφης αποδοχής από τον τελευταίο (άρθρο 79 παρ. 4).
- Η υπόδειξη προτεινόμενου συνδίκου, ο οποίος έχει ήδη αποδεχτεί την πρόταση διορισμού του, αποσκοπεί στην επιτάχυνση της προόδου της διαδικασίας.
- Περίπτωση υπόδειξης διαφορετικών συνδίκων από επιμέρους πιστωτές και τον οφειλέτη.
- Πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου: Πρόβλεψη για παρέμβαση πιστωτή με υπόδειξη συνδίκου (άρθρο 177 παρ. 1).

Δυνατότητα των «μεγάλων πιστωτών» να ζητήσουν την εκποίηση του συνόλου του ενεργητικού της επιχείρησης

- Άρθρο 79 παρ. 1 και 2.
  - Υποβολή αίτησης από πιστωτές που εκπροσωπούν το 30% του συνόλου των απαιτήσεων στους οποίους συμπεριλαμβάνεται και ποσοστό 20% των ενέγγυων. Στην παρ. 2 προβλέπεται ο τρόπος υπολογισμού των ποσοστών.
  - Δυνατότητα υποβολής του σχετικού αιτήματος και με πρόσθετη παρέμβαση πιστωτών με τα ανωτέρω ποσοστά.
  - Δεν εφαρμόζεται σε πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου.
- Εφαρμογή της διαδικασίας των άρθρων 158 επ. Διάδοχος της διαδικασίας του άρθρου 73 Ν. 4307/2014. Βασικές διαφορές:
  - Διενέργεια πλειστηριασμού από συμβολαιογράφο.
  - Ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μέσω e-auction.
  - Αναβάθμιση του ρόλου της συνέλευσης των πιστωτών.

Προληπτικά μέτρα

- Εφόσον έχει υποβληθεί αίτηση πτώχευσης οποιοσδήποτε πιστωτής δύναται να αιτηθεί τη λήψη προληπτικών μέτρων (άρθρο 86).
  - Διαδικασία.
  - Παραδείγματα.

- Δυνατότητα λήψης προληπτικών μέτρων στο πλαίσιο διαδικασίας εξυγίανσης κατόπιν αίτησης πιστωτή.
  - Λήψη προληπτικών μέτρων πριν την κατάθεση αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης (άρθρο 53 παρ. 1).
  - Ανάκληση/μεταρρύθμιση/παράταση προληπτικών μέτρων μετά την κατάθεση αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης.

Αυτή η φωτογραφία από Άγνωστος συντάκτης με άδεια χρήσης CC BY-SA

Ο ρόλος της συνέλευσης των πιστωτών

- Η συνέλευση των πιστωτών αποτελεί όργανο της διαδικασίας στις συνήθεις πτωχεύσεις και όχι στις πτωχεύσεις μικρού αντικειμένου.
- Δικαίωμα συμμετοχής, σύγκληση, λήψη αποφάσεων.
- Αρμοδιότητες: ανάθεση της διοίκησης της πτωχευτικής περιουσίας στον οφειλέτη (άρθρο 94), αντικατάσταση του συνδίκου (άρθρο 138 παρ. 2), έγκριση χρηματοδότησης (άρθρο 144 παρ. 2) έγκριση εκποίησης με ηλεκτρονικό πλειστηριασμό (άρθρο 159 παρ. 1), μετατροπή εκκρεμούσης πτωχευτικής διαδικασίας σε πτωχευτική διαδικασία του Ν. 4738/2020 (άρθρο 263 παρ. 2) κ.α.
- Σημαντική μεταρρύθμιση του νέου νόμου η αποσύνδεση της ρευστοποίησης από την επαλήθευση των πιστώσεων – μετά την κήρυξη της πτώχευσης η ρευστοποίηση δύναται να αρχίσει άμεσα, εφόσον έχει ολοκληρωθεί η απογραφή (άρθρο 157).

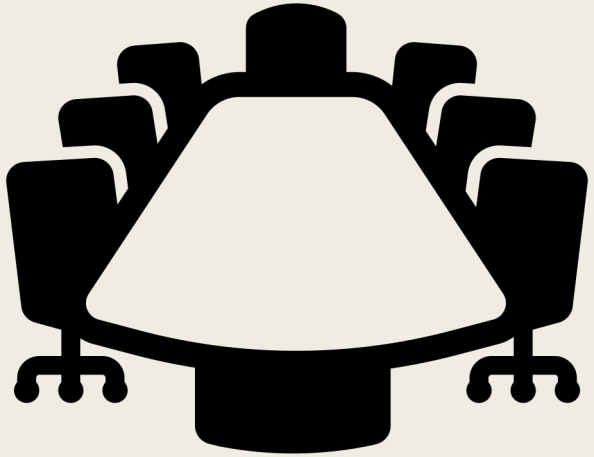

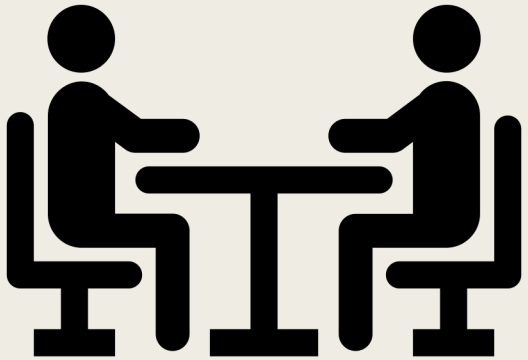

Εργαλεία πιστωτών στο πλαίσιο διαδικασίας εξυγίανσης

- Αναβάθμιση του ρόλου των πιστωτών στη διαδικασία εξυγίανσης.
- Υποβολή αίτησης επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης στην οποία δεν συμμετέχει ο οφειλέτης.
  - Προϋποθέσεις.
  - Διαδικασία.
- Διαμόρφωση των συμφωνιών εξυγίανσης. Αιρέσεις, και δικαιώματα καταγγελίας της συμφωνίας εξυγίανσης.
- Η θέση των μη συναινούντων πιστωτών στη διαδικασία εξυγίανσης.
  - Συμμετοχή στη δίκη μέσω της άσκησης κύριας παρέμβασης με σκοπό την απόρριψη της αίτησης επικύρωσης.
  - Άσκηση τριτανακοπής κατά της επικυρωτικής απόφασης.
- Υποβολή αιτήματος για ορισμό ειδικού εντολοδόχου (άρθρο 55).
- Ακύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης (άρθρο 63).

Εργαλεία πιστωτών στο πλαίσιο του εξωδικαστικού μηχανισμού

- Αναβάθμιση του ρόλου των θεσμικών πιστωτών στη διαδικασία του εξωδικαστικού μηχανισμού ρύθμισης οφειλών.
- Στενότερα χρονικά περιθώρια.
- Περιορισμός του πλαισίου αναστολής των μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης (άρθρο 18).
- Πρόσκληση πιστωτή προς τον οφειλέτη για υποβολή αίτησης (άρθρο 8 παρ. 2).
- Υποβολή προτάσεων ρύθμισης από τους χρηματοδοτικούς φορείς (άρθρο 14 παρ. 1).
- Δυνατότητα της πλειοψηφίας των χρηματοδοτικών φορέων να αποδεχτούν πρόταση του οφειλέτη για την υπαγωγή σε διαμεσολάβηση.
- Αθέτηση της σύμβασης αναδιάρθρωσης και καταγγελία από τον χρηματοδοτικό φορέα άρθρο 27). Υπό το καθεστώς του Ν. 4469/2017 απαιτείτο δικαστική παρέμβαση (εκτός και εάν επρόκειτο για το Δημόσιο ή ΦΚΑ).

Αυτή η φωτογραφία από Άγνωστος συντάκτης με άδεια χρήσης CC BY

Συμπεράσματα

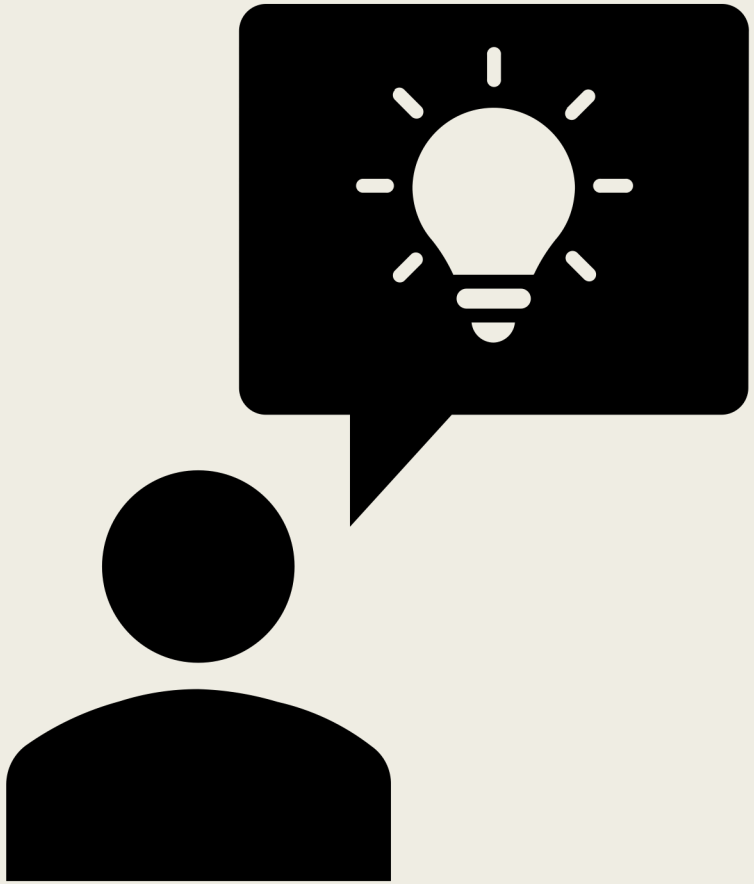

- Ο Ν. 4738/2020 έχει ενισχύσει τη θέση των πιστωτών τόσο στο πλαίσιο της καθεαυτής πτωχευτικής διαδικασίας όσο και στο πλαίσιο της διαδικασίας εξυγίανσης και της διαδικασίας του εξωδικαστικού μηχανισμού. Από την άλλη πλευρά ελήφθησαν και μέτρα που βελτιώνουν τη θέση του οφειλέτη.
- Αποτέλεσε προτεραιότητα του νομοθέτη η επίσπευση της ολοκλήρωσης των πτωχευτικών διαδικασιών. Παράλληλα ελήφθησαν μέτρα που αποσκοπούν στον περιορισμό περιπτώσεων παρελκυστικών ή/και καταχρηστικών αιτήσεων πτώχευσης. Στο πλαίσιο των προπτωχευτικών διαδικασιών θεσπίστηκαν διατάξεις που αναβαθμίζουν τον ρόλο των πιστωτών.
- Προβληματισμούς δημιουργεί η διαφοροποιημένη μεταχείριση των θεσμικών πιστωτών, ιδίως των χρηματοδοτικών φορέων στο πλαίσιο του εξωδικαστικού μηχανισμού. Αντιθέτως στην περίπτωση της διαδικασίας εξυγίανσης έχει ενισχυθεί η θέση των ανέγγυων πιστωτών.
- Δεδομένων των επιμέρους σημαντικών τροποποιήσεων που έχει επιφέρει ο Ν. 4738/2020, θα χρειαστεί να περάσει κάποιο ελάχιστο ικανό χρονικό διάστημα προκειμένου να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος των ρυθμίσεών του.

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ